

Ranzhaz, Ranzrin

草房子，石房子

□ Gensuh sij Vangz Gyanghmyauz hoiz

剑书 著 王江苗 译

Aeu cihsaw guh fagcuiz, gou youq ndaw ranzdiet haebheuj haebfaenz bibi baba ndaek dwk, haj bi gvaqbae aenndang byoemnyieg liux cij moeb ok congh byoengq ndeu, ronghgywg lwenq–myanzmyanz ciuqrongh diuz roen dangqnaj gou.

Daxboh gig fanjdui gij siengjfab gou dajsuenq ok ranzmbanj bae. De naeuz: “Ranzmbanj yienz–naeuz dwgrengz di, hoeng ciuqyiengh ndaej youq. Mwngz baenzgoenz diemj daeng’ youz sij a sij, ndaej sij ok bouh saw mizmingz gingdoengh daengxbiengz, sij ok mbaw dunghcih diuhdoengh ndeu bw? Lij dwg louz youq ranzmbanj ndei, mwngz yawj gou mbouj dwg maranz guh nungzminz cij ciengx sou hung baenzvunz ma? Danghnaeuz gou lumj mwngz yienghneix cij vihliux bonjfaenh, bihaenx gou doengzeiq diuh daengz ndaw mbanj mbouj guenj sou, mwngz ndaej doeg swxfan yozyau, ndaej dang gozgyah ganbu bw?”

Gou naeuz: “Gou okbae dwg vihliux engq ndei bae ciuqgoq vunzranz. Boux vunz ndeu miz naengzlig caeuq naengzliengh gaeuq le, daj giziq daeuj gangj cijndaej hawj gyanieb bienq hungcoek, daj gizhung daeuj gangj cijndaej guh di saehnieb. Hoeng cungj naengzlig caeuq ligliengh neix, gyauejmong najndaem youq ndaw bya ndaw lueg cix guh mbouj daengz.”

Cinjdenɡ bae gangj, gou aeu sij faenzcieng guh fagcuiz, dawz minghyinh lumj ranzdiet moeb ok congh byoengq ndeu, aen danhvei rog yienh fat daeuj sanghdiuhandz couh dwg baengzgawq. Yienh–saed gengndongj youh raehrwd bik gou deuzok ranzmbanj, gou mbouj nyienh caiq cungzfuk gvaq cungj ndwenngoenz daxboh sinhoj dwgrengz, mbouj nyienh gvaq ngoenz suenq ngoenz saisaengq seizgan, engq mbouj nyienh lumj faex nywj ndaw doengh deng fwn nae moeb dwk ngaemgyaeuj utfug.

Muenz daxboh ok ranzmbanj bae bauqdaengz ngoenzhaenx gaxgonq, fwn moenqsisi, gig lumj bide ngoenzde daxboh duetliz ganghvei buet daengz Byaniengzswj gwed faexsamoeg deng vutbae goeng–cik, daengx aen yanghcin youq ndaw mokfwn hausaksak. Gij mbouj doengz de dwg ngoenzneix gou yaek cung ok ndaw mokfwn hopheux lumj muqdiet nei, bae ra diuz roenloh wnq cungj minghyinh wnq, couhcinj diuz roen neix caiq baenzlawz hojnanz gou hix yaek byaij roengzbae.

Baezneix bae couh dwg bet bi. Caiq dauqma seiz, daxboh gaenq binghnaek yaek dai, yungyiemj dangqmaz.

Gou dwg bouxlwg mbouj hauqswnh ndeu, dwg bouxfanj simmuengh daxboh.

以文字为锤，我在铁屋子里咬牙切齿乒乒乓乓敲打，五年过去方才形销骨立砸出一个破口，汹涌而入的光芒霎时照亮茫然四顾的眼眸。

父亲极力反对我试图离开家乡的念想。他说：“家乡虽然苦了一点，但是照常能活人。你一天熬油点灯写啊写，能写出一部惊天名著，写出一纸工作调动通知吗？还是留在家乡好，你看我不是回家当了农民才把你们养大成人吗？如果我像你一样只为自己着想，当年我同意调到村里不管你们，你能读师范学校，能当上国家干部吗？”

我说：“我走出去是为了把家照顾得更好。一个人有了足够的能力和能量，往小里说才能够壮大家业，往大里说才能够干点事业。而这种能力和能量，灰头土脸窝在山脊窝里是不可能得到的。”

确切地说，我以写作为锤，把命运的铁屋子砸开了一个破口，县外一家单位发来的商调函就是明证。坚硬而锋利的现实逼着我逃离故土，我不愿重复父辈苦熬苦撑的日子，不愿在日子一天一天数着过中蹉跎岁月，更不愿像野地的草木向冷雨霜雪低下头颅。

瞒着父亲离开家乡前去报到那一天，下着绵绵细雨，像极了父亲当年脱岗跑到娘子山扛杉木丢了公职的那一天，整个乡镇笼罩在朦胧烟雨之中。不同的是今天我将要冲出这铁幕般的烟雨裹围，去找寻另一种命运的路途，即使这路途再怎么艰辛我也要走下去。

这一去，就是八年。再次回来的时候，父亲已经病入膏肓，危在旦夕。

我是一个不孝子，是父亲内心愿望的叛逆者。

五

此时的父亲气若游丝，神智迷离。

他不停地床下藏有人，敲锣打鼓喊他赶快过河。门角有人拿枪威逼，要扛走家里的东西。父亲说的这些胡话魔幻得令人惊诧，似乎是前脚已经踏上死亡的门槛，而后脚还陷在尘世的泥淖里虚弱无力挣扎。

情况不妙，我马上召集族间兄弟商量准备后事，以防父亲咽下最后一口气时匆忙仓促、手忙脚乱。

第二天，我们从县城拉来火砖和整副六块墓板。墓板用大块石头切割而成，每块上百斤，四四方方，齐齐整整。墓地地处怪石嶙峋的石山，陡峭难行。搬火砖、扛墓板、背细沙、运水泥，十几个人的喘息声、脚步声、说话声搅动了坟山的沉静。大伙一鼓作气，接着平整墓地，挖好墓坑，用火砖垫底，六块石墓板，一块长的铺在墓地中心，两块长的安放两侧，两块短的嵌进两头，最后一块长的是盖板，得留着父亲上山的时候用。然后四周全砌上火砖，意在百年风雨不动，稳固如山。锤子敲击火砖，叮叮当当，铁铲搅拌砂浆，沙沙沙沙，父亲的墓室在夜幕降临之际建好完工。

暮霭升起，烟岚弥漫山坡。刚一抬头，细雨纷纷扬扬而下，一只羽翼洁白如雪的鸟儿划出一条弧线飞过坟山上空，很快没入树林深处。树林苍翠如海，不解人间哀愁，不管谁在苦苦支撑身躯活着，还是谁即将油尽灯枯死去，都只用风中摇动的枝叶变作满山声响，一地喧哗。

几里之外的家里，雨打屋檐，滴滴声碎，父亲生死未卜。风停雨歇的时候，一个电话打进来说，父亲竟然突然惊醒，挣扎着叫人扶他下床。拗不过父亲的声声哀求，堂哥们抬着他坐到卧室的竹椅上。我火速赶到家里，守在竹椅旁边，须臾不敢离开。父亲一坐就坐了一两个钟头，我给他喂米汤，不吃，喂水，不喝。嘴里依然讲的是床下藏有人，敲锣打鼓喊他赶快过河。门角有人拿枪威逼，要扛走家里的东西。

再一两个钟头过后，父亲要我们把竹椅搬到堂屋里，我们只能依着他。我再给父亲喂米汤，不吃，喂水，不喝。父亲歪斜着靠在椅背上，慢慢转动头部，眼睛望向屋子四周。父亲双眼已经看不见，但他知道神台右侧过道墙壁挂着他任部队服役时的军装照。

Haj

Daxboh seizneix diemheiq naihneuknuek, cingsaenz cabluenh.

De mbouj dingz naeuz miz vunz ndoj youq laj mbonq, roq gyong ndaek laz gyaep de ganjgip gvaq dah. Henz dou miz vunz yaengx cungq epbik, yaek gwed gij doxgaiq ndaw ranz bae. Daxboh gangj doenghgij vah geizgvaiq neix hawj vunz doeksat dangqmaz, lumjnaeuz dwg dinnaj gaenq caij daengz giz monzhamj daimingh, hoeng dinlaeng lij loemq youq ndaw boengz gwnzbiengz, aenndang hawnyieg mbouj miz rengz cak.

Cingzgyang mbouj ndei, gou sikhaek ciucomz gyoengq beixnuengx ndaw gya daeuj bwhndei saehlaeng, fuengzre daxboh goenqheiq le muengz–sueng nyaengqnyat、din fwngz luenhlab.

Ngoenz daihngeih, dou daj ndaw yienh rag cienhuj caeuq roek gaiq benjmoh baenzfouq. Benjmoh aeu ndaek rin hung hehɡat baenz, gaiq bak lai gaen, seiqseiq gakgak, caezcaez cingjingj. Diegmoh youq ndaw rinbya goenjrin daengjsoeng yiengh geizzeih, roen lingq hoj byaij. Buen cienhuj、gwed benjmoh、aemq sasoiq、daeh suiyniz, cib geij boux vunz gij sing baegnaiq ajngaeb、sing yamqdin、sing gangjvah dwkbyoengq aenmoh caemrwg. Daihgya haenqheiq bae guh, ciepdwk bingzcingj diegmoh, vat ndei gumzmoh, aeu cienhuj demh daej, roek gaiq benjrin moh, gep raez ndeu bu youq cungqgyang diegmoh, song gaiq raez cuengq youq song henz, song gaiq dinj cap haeuj song gyauej, doeklaeng gaiq raez ndeu dwg benj goemq, ce daxboh hwnjbya seiz yungh. Doeklaeng seiqlengq cungj caep cienhuj, eiqsei dwg ciengxlwenx fwnrumz mbouj doengh, onjrwat lumj goengqbya. Fagcuiz roq ndaek cienhuj, dingding dangdang, canjdiet gyaux naezsa, sasa sasa, aenmoh daxboh youq ranz yaek laep seiz guh ndei liux.

Fwjmok mbinmiegmieg, gwnzndoi hoenz mok hausaksak. Ngamq ngiengxgyaeuj, fwn’ iq doek–foenfoen, duzroeg fwed hausisi ndeu mbin hwnj mbin roengz, gig vaiq mbin haeuj ndaw ndoengfaex bae. Gofaex mwncupcup, mbouj rox vunz ndaw–biengz yousim, mboujguenj bouxlawz gwnhoj gwnhaemz, roxnaeuz bouxlawz yaek goenqcaw, cungj dwg saq ngefaex diemj bauqreng h yiengjhumhum, nauhyied saek seiz.

Liz ranz geij leix loh, fwn doek youq gwnz yiemhranz, dikdik doekdoek, mbouj rox daxboh seizneix baenzlawz yiengh. Fwn rumz dingz lo, aen dienhvah ndeu dwk haeujdaeuj, daxboh gingqyienz sawqmwh doeksat ndiusingj, cak ndang heuh vunz fuz de roengz mbonq. Euq mbouj ndaej daxboh gouz bae gouz dauq, dangzgo ram de naengh youq gwnz eijcuk ndaw rug. Gou vaiqv it ganj daengz ranz, souj youq henz eijcuk, yaep ndeu hix mbouj gamj liz bae. Daxboh baez naengh couh naengh baenz aen song aen cung, gou bwnq de gwn raemxreiz, mbouj gwn, bwnq raemx, mbouj gwn. Lij naeuz miz vunz ndoj youq laj mbonq, roq gyong ndaek laz hemq de ganjvaiq gvaq dah. Henz dou miz vunz yaengx cungq epbik, yaek gwed doxgaiq ndaw ranz bae.

Caiq gvaq aen song aen cung, daxboh heuh dou buen eijcuk daengz ranzding, dou cijndaej ei de bae guh. Gou caiq bwnq raemxreiz hawj daxboh, mbouj gwn, bwnq raemx, mbouj gwn. Daxboh ndang ngeng ing youq laeng dangqeij, menhmenh cienq gyauej, lwgda muengh coh seiqlengq ranz. Daxboh lwgda gaenq yawj mbouj raen lo, hoeng de rox baihgvas saenzdaiz gwnzciengz luengqroen venj mbawsiengq daenj buhbing de youq budui dangbing seiz ingj.